

PRÁCE PŘIJATÉ A OBHÁJENÉ V ROCE 2014

CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

Doc. PaedDr. SEODdr. Šimon Marinčák, Ph. D.

Pastorální rozmer slovanského eucharistického liturgického formulára do redakcie metropolitu Cypriána

Habilitační práce v oboru teologie, 169 stran

Práca sa zaoberá problematikou slovanského eucharistického liturgického formulára, ako je zachytený v najstarších liturgických rukopisoch pochádzajúcich z Novgorodu z 13. a 14. storočia. V úvode je načrtnutý stručný historický prierez zmienkami o prítomnosti východného obradu v krajinách ako Slovensko, Česko a Moskovská Rus. Následne sa autor venuje prehľadu dejín vzniku a vývinu konštantínopolského liturgického formulára po obdobie, v ktorom sa tento formulár preložil do slovanského jazyka a preniesol do slovanských krajín. Pozornosť sa venuje najmä studitskému obdobiu, ktoré je pre tému tejto práce najdôležitejšie. Autor nahliada do samotných prameňov výskumu, ktorými sú už spomínané slovanské rukopisy, ale neprehliada aj dôležitosť dobových gréckych rukopisov, ktoré sú nevyhnutnou podmienkou pre pochopenie slovanských prekladov. Neodmysliteľnou súčasťou sú aj dobové liturgické komentáre, ktoré odhaľujú mnohé dôležité historicko-liturgické skutočnosti potrebné pre tento výskum. Na záver autor porovnáva výslednú rekonštrukciu slovanského liturgického formulára s rekonštrukciou gréckeho liturgického formulára, ktorá bola vytvorená na základe štúdia gréckych pramenných materiálov.

ThLic. Robert Svatoň, Th. D.

Duchovní cesty českého ekumenismu – minulost, přítomnost a perspektivy. Příspěvek k české ekumenické teologii

Doktorská disertační práce v oboru praktická teologie, zaměření: ekumenická teologie a mezináboženský dialog, 335 stran

Práce se zabírá otázkou, jakým směrem by měla pokračovat cesta ekumenismu, na kterou katolická církev (UUS 3) vykročila, a to v konkrétních podmínkách našich

zemí. Východisko tvoří formulování problematiky českého ekumenismu jako otázky ryze teologické, neboť ekumenické hnutí jako takové je jedním z autentických boho-lidských synergických projevů života církve, v nichž Boží Duch povolává člověka a inspiruje ho k odpovědi. Kontextem je současná situace světového ekumenismu, která je nezdědka popisována jako „ekumenická zima“, „konec ekumenismu“ nebo „období přechodu“. Sondy do historie českých ekumenických vztahů, popis tendencí nacházejících se v dnešním českém ekumenickém prostoru a shrnutí duchovních impulzů, které české ekumeně předkládá magisterium v osobách dvou posledních papežů, načrtávají možnosti navázání a prohloubení dynamiky ekumenického procesu. Ten, jakožto vnuknutý Duchem Svatým, může směřovat kupředu pouze za předpokladu, že bude znovu objeven „duchovní ekumenismus“, ona „duše veškerého ekumenického hnutí“ (UR 8), že církev i jednotliví křesťané učiní hlubokou zkušenost s Duchem vedoucím k jednotě a nechají svůj život a svoje jednání proniknout opravdovou „ekumenickou spiritualitou“.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Doc. Petr Sláma, Th. D.

Funkce dějin ve starozákonních teologiích 20. století

Habilitační práce v oboru evangelická teologie, 296 stran

Práce sleduje, jakým způsobem pracuje starozákonní biblická věda s dějinami, úžeji pak, jak s nimi pracuje relativně mladý žánr vzniklý v době osvícenství a usilující o souhrnnou reprezentaci Starého zákona, nazvaný *Teologie Starého zákona*. Analyzuje specificky dějinný charakter Bible samotné. Zabývá se vznikem historiografie v antice, jejím rozmachem v době osvícenství i polemikou o determinantech historiografie v současnosti. Sleduje desítky konkrétních teologií Starého zákona především v německé a anglické jazykové oblasti z hlediska jejich představy o dějinách a jejich práce s nimi. Zvláštní pozornost věnuje české biblistice a jejímu kontaktu s celosvětovou debatou. V závěru práce je navrženo dvojí kritérium pro vyhodnocení jednotlivých teologií Starého zákona. Vedle již dříve položené otázky, zda v dané teologii vůbec dějiny hrají nějakou roli, se práce také ptá, jestli dějiny, s nimiž daná teologie pracuje, jsou chápány *emicky* (zevnitř systému) nebo *eticky* (zvenčí k systému). Jakkoli přínosná je pro bližší porozumění dílčím aspektům Bible

etická analýza její historicity, emické pojetí dějinnosti Bible zůstává pro teologickou práci s Biblí nezbytností.

Mgr. Jan Černý, Ph. D.

Jevení a spása. Subjektivita v materiální fenomenologii Michela Henryho

Doktorská disertační práce v oboru filozofie, 195 stran

Práce zkoumá možnosti fenomenologické filosofie zabývat se otázkou spásy v křesťanském smyslu s ohledem na projekt materiální fenomenologie Michela Henryho. Poslední trojice knih Michela Henryho znamenala v jeho tvorbě obrat ke křesťanství a postavila napětí dvou základních modů jevení, které jeho fenomenologie postuluje, do těsného vztahu s otázkou života a smrti člověka. Zároveň v maximální míře exponovala subjektivní pól jevení a učinila subjektivitu vlastním polem, na němž se příběh spásy člověka odehrává. Práce zkoumá jak obecné pojetí subjektivitu v materiální fenomenologii, tak konkrétní pojetí božského a lidského subjektu. Zjišťuje, jak francouzský filosof podává fenomenologii vnitrobožského života; sleduje životní pohyb lidského subjektu z nitra božského života do transcendence světa a poté v „druhém narození“ zpět ke zjevnosti božského života v něm samotném; vysvětluje, v jakém smyslu je božský i lidský subjekt subjektem vtěleným; ukazuje, jak se lidský subjekt stává subjektem rozumějším slovu božského života, které promlouvá v něm samotném i v Písmu. Všimá si přitom vztahu fenomenologického a novozákonního diskursu a také důsledků faktu, že spása se v materiální fenomenologii stala transcendentální zkušeností subjektivitu, pro empirická data lidské existence a pro realitu světa.

Mgr. Ing. Martin Horák, Th. D.

Kázání na žalmy. K možnostem křesťanského kázání na biblické žalmy

Doktorská disertační práce v oboru systematická a praktická teologie, 155 stran

Práce se zabývá otázkou, zda a za jakých podmínek je možné v církvi kázat na biblické žalmy. Ukazuje, jakým způsobem je možné žalmy chápat jako Boží slovo, a tedy vhodný základ pro kázání, a prokazuje, že žalmy mohou být oprávněně užity ke kázání navzdory tomu, že liturgickým určením žaltáře byla modlitba. Práce dále sleduje, jaké tematické, literární a rétorické možnosti žalmy poskytují pro tvorbu kázání. V závěru na třech příkladech z kazatelské tvorby církve předkládá ukázkou využití těchto možností.

Mgr. Jana Hradová, Th. D.

Pastýřský vztah v porovnání se vztahem psychotherapeutickým

Doktorská disertační práce v oboru praktická teologie, 308 stran

Práce podává ucelený pohled na vztah pastýře a jemu svěřeného člověka. Charakter zmíněného vztahu, včetně kompetencí a osobnostních rysů pastýře, je průběžně srovnáván se vztahem psychotherapeutickým – jde o systematické, biblické i prakticky teologické vymezení vztahovosti s přihlédnutím k psychologii a posléze o vyjasnění jejich projevů a realizací v místním společenství. Pastorační péče je pojata jako souhrn péče speciální i širšího duchovního doprovázení. Práce je zasazena do kontextu dalších disciplín (terapie obecně, antropologie, sociologie náboženství), vychází z Písma a soustředí se na téma duchovního růstu člověka a specializované péče o jeho duši i ducha. Dotýká se také hledání, zda a jakými způsoby se lze pastýřsky starat o duchovní prospěch lidí vně církevních obcí. Autoritami z různých disciplín, jejichž přínos pro téma práce je sledován, jsou například W. Pannenberg, M. Buber, D. Bonhoeffer, P. Tillich, L. Crabb, V. Frankl nebo J. A. Komenský. Práce dále pojednává parakletickou povahu pastorační péče, zásah Božího Slova do pastorační situace, vztahovou komunikaci, tvořivé naslouchání narativům, vydání se a vykazatelnost ve vzájemných vztazích, přičemž cílem je soustředění pastorační péče ke Kristu a k oslavě vztahující se k Bohu.

Mgr. Michaela Kušnieriková, Th. D.

Cirkev ako nerodinné solidárne politické spoločenstvo

Doktorská disertační práce v oboru systematická a praktická teologie, 204 stran

Táto dizertačná práca skúma prečo je metafora cirkvi ako rodiny nepostačujúca, keď sa sústredíme na vzťah cirkvi k svetu a predovšetkým na holistický koncept kresťanského konania. V tomto úsilí je do rozhovoru uvedená Arendtovej teória politického konania, Bonhoefferova ekleziológia a politická teológia a Stāniloaho teológia sveta a konania. Korene rozdielnych pohľadov Arendtovej a Bonhoeffera na symboliku rodiny sú odhalené v ich rozličnom poňatí konania. Preto sa ono stáva hlavnou témou debaty, zahrňujúc aj hlas Stāniloaho, zameranej na interakciu konajúcich a miesto konania vo svete. Kresťanské povolanie je rozvinuté nielen ako konanie pre druhých, ale tiež s druhými v odpovedi na slová a činy Boha, existujúceho ako tri Osoby v spoločenstve. Tým, ako sú ľudia vťahovaní do tohto priestoru jedinečných vzťahov, sú zmocňovaní k vzájomnému aj k spoločnému konaniu tých,

ktorí sú si rovní, a podieľajú sa na svetských a verejno-politických záležitostiach. Vzhľadom na to, že symbolika rodiny vyjadruje iba oklieštené poňatie konania, opomínajúc jeho spoločný aspekt, táto štúdia dopĺňa túto symboliku o metaforu cirkvi ako solidárneho politického spoločenstva.

Viacheslav Lytvynenko, Ph. D.

The Doctrine of God and Deification in Athanasius of Alexandria: Relations and Qualities

Doktorská disertační práce v oboru filozofie, 371 stran

Práce sleduje a vykláda Atanášův koncept zbožštění v úzkém vztahu s jeho doktrínou Boha. Zabývá se otázkou, v čem Atanáš viděl zdroj božství (v obecné podstatě nebo v Otcí?), jakým způsobem použil nicejskou formulaci soupodstatnosti a co měl na mysli svou argumentací, že Syn byl stejné božské podstaty jako Otec. Dále zkoumá, jak Atanášovo chápání Boha ovlivnilo jeho popis spasení jako zbožštění a jakým způsobem usouvztažnil tři hlavní soteriologické aspekty: vztahový, ontologický a právní. Odpověď na tyto otázky autor hledá v přezkoumání Atanášovy reakce na pohanský světonázor (v jeho raném pojednání *Contra Gentes* a *De Incarnatione*) a na ariánské myšlení (především v jeho *Orationes Contra Arianos* a několika dalších pozdějších pracích). Práce dále sleduje, jak bylo Atanášovo pojetí Boha v ostrém kontrastu s Ariovou teologií a že jeho interpretace soupodstatnosti je nejsrozumitelnější právě v kontextu jeho antiariánských argumentů. Závěrem autor dochází k tezi, že Atanášovo chápání vztahu Otec-Syn ho přivedlo k uvažování o vtělení a ukřižování v rámci příbuznosti. Na tomto pozadí jsou božské vlastnosti (ať už ontologické, nebo právní) svázány se způsobem, jakým se nám Bůh dává a navrácí nás do původního stavu příbuznosti s ním.

Doc. ThDr. Petr Macek, Ph. D.

Teismus Charlese Hartshorna

Doktorská disertační práce v oboru filozofie, 342 stran

Práce představuje amerického procesuálního filosofa Charlese Hartshorna a jeho filosofický teismus vzhledem k diskuzi o vztahu teologie a filosofie. Autor uvádí – poté, co pojedná o osobnosti a díle nejznámějšího procesuálního filosofa Alfreda North Whiteheada – hlavní aspekty Hartshornova novoklasického filosofického pojetí Boha v jeho vztahu ke světu. Pozornost věnuje i Hartshornovu specifiku, kterým

je obrana a interpretace Anselmova ontologického argumentu pro Boží existenci. Dále se zabývá Hartshornovými pokusy vyrovnat se s některými klasickými výklady Božího vztahu ke světu, představovanými dílem Tomáše Akvinského a Hartshornovými současníky, protestantskými teology Paulem Tillichem a Karlem Barthem. V závěru práce autor bilancuje získané poznatky a zahrnuje přehled české protestantské diskuse o vztahu teologie a filosofie. Práce končí konstatováním, že Hartshornova holistická procesuální vize může být díky své koherentnosti a jasnosti inspirací, výzvou i partnerem veškerého bádání sledujícího porozumění povaze a struktury skutečnosti jako takové.

Mgr. Olga Navrátilová, Ph. D.

Stát a náboženství v Hegelově právní filosofii

Doktorská disertační práce v oboru filozofie, 225 stran

Práce sleduje problematiku moderního sekulárního státu a jeho vztahu k náboženství v pozdní filosofii G. W. F. Hegela. Předtím než je pozornost zaměřena k tomuto mysliteli, jsou krátce představena pojetí vztahu státu a náboženství dvou Hegelových novověkých předchůdců, Thomase Hobbesa a Johna Locka. Vůči těmto významným zástupcům dodnes vlivné smluvní teorie státu, kteří sdílejí obdobně empirické postoje, ale dospívají ke zcela odlišným pohledům na možnost náboženské tolerance a vztah církve a státu, nabízí Hegelova politická filosofie alternativu, neboť sice neopouští důraz na svobodu jednotlivce, ale ukazuje současně omezenost ryze individualistického východiska. Otázka vztahu státu a náboženství u tohoto myslitele, jíž je věnována hlavní část práce, je pojednána s ohledem na pojem svobody, jenž tvoří základ celé Hegelovy filosofie ducha. Je to právě tento pojem, který Hegelovi umožňuje ukázat vzájemnou provázanost i nutnost odlišení těchto dvou projevů ducha, totiž státu a náboženství, stejně jako vysvětlit napětí, které mezi nimi přetrvává. Toto napětí, jak práce dokládá, nemusí být chápáno pouze jako svobodu ohrožující, ale také jako svobodu podmiňující.

Mgr. Filip Outrata, Ph. D.

Teologie stvoření Juliana z Aeclana a její zdroje

Doktorská disertační práce v oboru filozofie, 277 stran

Práce se pokouší o celkový nárys teologie Juliána z Aeclana, nejvýraznějšího Augustinova protivníka v tzv. pelagiánském sporu, a o hledání jejích zdrojů především

v protimanichejsky zaměřených dílech vybraných autorů křesťanského Východu (Titus z Bostry, Serapion z Thmuis, Basil z Kaisareie, Eusebios z Emesy) a autorů křesťanských katechezí antiochijské tradice, zejména Jana Chrysostoma a Theodora z Mopsuestie. Úvodní kapitola práce představuje Juliánovu osobnost a jeho dílo, základní rysy jeho polemiky a vztah k významným předchůdcům i jeho filosofický a exegetický profil. Jádrem práce, zachycení Juliánovy teologie, se postupně věnuje pojetí hříchu a svobodné vůle, polemice proti představě dědičného (přirozeného) hříchu a pozitivnímu konceptu křesťanské milosti, spravedlnosti a přirozenému i zjevenému psanému zákonu, přirozenosti fyzické smrtelnosti, dále christologii a soteriologii zaměřující se na obranu skutečného Kristova lidství a jeho role příkladu, vzestupnému konceptu milosti začínající na úrovni stvoření a pokračující rozmanitými projevy až k vykupitelské roli Kristově. Srovnání Juliánovy teologické koncepce s jeho východními vzory a paralelami ukazuje na značnou podobnost v řadě témat (hodnocení svobodné vůle a celkové pojetí hříchu, pozitivní zdůvodnění křtu u dětí, fyzická smrtelnost jako součást stvořené přirozenosti, nikoli jako následek prvotního hříchu) a přes dílčí rozdíly zasazují Juliána z Aeclana přinejmenším zčásti do proudu pravověrné křesťanské tradice, jejíž součástí a obhájcem se cítil být.

Mgr. Jan Valeš, Th. D.

Člověk jako otevřenost v myšlení W. Pannenberg a K. Rahnera

Doktorská disertační práce v oboru systematická a praktická teologie, 196 stran

Práce se zabývá termínem „otevřenost“ v teologickém významu, pokud je jím míněna bytostná charakteristika člověka. Ze všech autorů 20. století, u kterých se tento pojem vyskytuje, vynikají K. Rahner a W. Pannenberg soustavností, se kterou pojem používají, a hloubkou jeho obsahu. První a nejrozsáhlejší část analyzuje detailně použití tohoto pojmu u obou autorů od prvních děl až po vrcholná systematicko-teologická kompendia. Druhá část ověřuje pojem otevřenosti na pozadí učení o stvoření člověka k Božímu obrazu, učení o lidském hříchu a na pozadí zvěsti Evangelia o Boží záchraně v Ježíši Kristu. Oba autoři jsou zde konfrontováni se sekundární literaturou. Výsledkem této kapitoly je mimo jiné zjištění, že lze mluvit o jednom pojmu otevřenosti, neboť společné body převažují nad rozdíly. Třetí část práce naznačuje možnosti tvořivé práce s pojmem otevřenosti. Závěr obsahuje navrženou definici pojmu otevřenosti člověka u sledovaných autorů.

Mgr. Jindřich Veselý, Ph.D.

Mýtus v myšlení Jana Patočky

Doktorská disertační práce v oboru filozofie, 316 stran

Práce prozkoumává problematiku mýtu ve filosofii Jana Patočky. Tento myslitel se mýtem celoživotně, třebaže nikoli systematicky, zabýval a pojednával o něm v rozmanitých kontextech a z rozličných perspektiv. Autor usiluje o představení vývoje Patočkova myšlení z tohoto hlediska v jeho kontinuitě i diskontinuitě, snaží se jeho celoživotní meditaci o tématu rekonstruovat a zároveň si klade otázku po funkci této meditace v rámci Patočkova myšlení jako celku a její koherenci. Jako jednotící střed Patočkovy filosofie je předpokládán pohyb transcendence konečné bytosti. Téma mýtu je interpretováno ve vztahu k tomuto centru. Kromě snahy vystihnout, jakým způsobem Patočka rozvíjí dané téma, se práce zaměřuje i na problematické aspekty jeho myšlení. Autor dochází k tomu, že Patočkovu pojetí trpí jistou nevyjasněností či kolísáním základních východisek a některými neproblematicky přijímanými předpoklady, které vedou k obtížně beze zbytku udržitelnému stanovisku. V závěru práce je nastíněno alternativní pojetí vztahu mýtu a transcendence konečné bytosti a namísto neproveditelného překonání mýtu je nabídnuta možnost vědomého osvojení a odpovědné modifikace nezbytného narativního pozadí vší zkušenosti.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE – HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

PharmDr. Mgr. Aleš Franc, Ph.D., Th.D.

Teologické kořeny a současná teologie Nové apoštolské reformace

Doktorská disertační práce v oboru systematická teologie, 406 stran

Práce pojednává fenomén Nové apoštolské reformace (NAR) se základními problémy, které s sebou nese, a to včetně hodnocení tohoto živého, stále se měnícího hnutí. Následuje krátký rozbor dosavadní kritické reflexe NAR. Autor se dále věnuje důležitým okamžikům, osobnostem a naukám v dějinách pentekostalismu a charismatického hnutí, které vedly ke konstituování NAR a zasazuje fenomén NAR do širokého kontextu, čímž činí jeho myšlení i projevy snáze pochopitelnými.

Mgr. Aleš Mrázek, Th.D.

Fenomén náboženské pouti v počátcích české reformace

Doktorská disertační práce v oboru církevní dějiny, 664 stran

Práce se zabývá fenoménem náboženského poutnictví v českých zemích v období středověku. Zvláště se soustředí na dobu vlády Karla IV. Lucemburského a jeho syna Václava IV. Problematiku zkoumá v širokém spektru teologických, ideologických i politických souvislostí a jednotlivé poznatky zasazuje do celkového kontextu náboženského života doby. Studované období je sice časově souvislé, avšak zároveň představuje dobu specifického dějinného zlomu. Díky tomu je možné problematiku poutnictví sledovat na pozadí hlubokých společenských i náboženských změn a postupně narůstajících ideových konfliktů.

Mgr. Ota Pavlíček, Th.D.

La dimension philosophique et théologique de la pensée de Jérôme de Prague

Doktorská disertační práce v oboru církevní dějiny, 662 stran

Francouzsky psaná práce (je výstupem smlouvy cotutelle UK Praha a University Paris IV-Sorbone) analyticky zkoumá část českého a evropského myšlenkového dědictví, a to na pozadí filosofické a teologické dimenze učení Jeronýma Pražského († 1416), českého filosofa, přítele Jana Husa a představitele reformního proudu na pražské univerzitě na přelomu 14. a 15. století. Autor se zabývá jednotlivými Jeronýmovými texty a jejich doktrinárními aspekty a ukazuje, jaké vlivy na Jeronýmovo myšlení působily, jaké byly jeho zdroje a myšlenky. Pozornost je věnována například Jeronýmově křesťanské reinterpetaci platonismu, realistické interpretaci Aristotela, analýze Boha jako univerzálie či interpretaci Stvoření. Součástí je i editio princeps kvestie UODH Štěpána z Pálče.

Vladimír Strejček, M. A., Th.D.

Vztah protestantských církví k muslimské menšině v Rakousku

Doktorská disertační práce v oboru církevní dějiny, 183 stran

Práce se zabývá vývojem mezináboženských vztahů v rámci Rakouska, a to v soustředění na protestantské církve a jejich postoje k muslimské menšině. Autor sleduje tento vztah nejen v minulosti, ale zevrubně pojednává i o současném stavu.

PhDr. Marina Luptáková, Ph. D., Th.D.

Иконоборческие споры VIII–IX столетий в философской и богословской перспективе

Doktorská disertační práce v oboru církevní dějiny, 133 stran

Rusky psaná práce pojednává problematiku ikonoboreckých sporů 8. a 9. století ve filosofické a teologické perspektivě. Interpretuje spor především jako dogmatickou záležitost. V práci jsou sledovány origenistské kořeny ikonoborectví, role smyslového vnímání v kontemplativním poznání a také metody a prostředky ikonomalby jako vyjádření teologie ikony, která byla rozpracována v důsledku ikonoborecké polemiky.

Mgr. Marie Jandová, Th.D.

Náboženské a existenciální otázky u Viktora E. Frankla. Jejich recepcce v teologickém myšlení se zvláštním zřetelem k Církvi československé

Doktorská disertační práce v oboru systematická teologie, 168 stran

Práce se zabývá osobou Viktora E. Frankla, jeho životním příběhem a jeho logoterapeutickými metodami, které významně ovlivnily mnoho vědních oborů. V disertaci je kladen hlavní důraz na promýšlení logoterapie v prostoru české teologie se zvláštním zaměřením na blízkost k teologii Církve československé husitské a na její možné praktické využití v rámci tzv. výchovy ke smyslu.

Mgr. Marie Holá, Th.D.

Jehuda Amichai – poezie ve světle tradiční židovské literatury

Doktorská disertační práce v oboru judaistika, 208 stran

Práce se zabývá vzájemným vztahem náboženských textů judaismu a v zásadě světskou a moderní poezií jednoho z nejvýznamnějších moderních básníků hebrejského jazyka. Autorka sleduje více než dvacet nově přeložených básní a prostřednictvím jejich rozborů se snaží postihnout tvůrčí principy a stěžejní tematické vymezení básnickovy tvorby.

Mgr. Marek Vinklát, Th.D.

Magie, mystika a liturgie: židovská tradice v amuletech pozdní antiky

Doktorská disertační práce v oboru judaistika, 158 stran

Práce se zaměřuje na fenomén aramejských magických misek neboli aramejských zaklínacích misek, amuletů pocházejících z Mezopotámie pozdní antiky. Texty obsažené na těchto artefaktech jsou autorem jednak překládány, jednak interpretovány v kontextu své doby, tj. pozdní antiky.

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE – KATOLICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

ThDr. Helena Smolová, Th.D.

Povolání ženy ve filosofické a teologické reflexi Edith Steinové

Doktorská disertační práce, katedra fundamentální a dogmatické teologie, 216 stran

Práce sleduje přední představitelku německé fenomenologické filozofie Edith Steinovou (1891–1942). Ústředním tématem je polarizace jednoty lidské bytosti v dualitu muže a ženy a úloha ženy v tomto světě na pozadí soudobých snah specifikovat způsob, jímž je víra v Ježíše Krista, Božího Syna, prožívána ve společenství církve z hlediska mužství a ženství. Epistemologickým východiskem je průnik filosofické a teologické antropologie a spirituální teologie. Práce si dále klade za cíl diachronně i synchronně uchopit způsob, jímž Steinová popisovala a definovala „přirozenou a nadpřirozenou roli“ ženy a její praktické (zejména výchovné) důsledky. Východiskem uvedených zkoumání je pochopení vztahu mezi subjektivitou vlastní a subjektivitou druhého a dále pak porozumění významu tělesnosti v psychosomatické jednotě člověka a polarizaci lidské bytosti v mužství a ženství.

ThLic. Stanislav Příbyl, Th.D.

Právní situace litoměřické diecéze v letech 1989–2010

Doktorská disertační práce, katedra pastorálních oborů a právních věd, 366 stran

První část práce se věnuje historické rekapitulaci. Popisuje dějiny litoměřické diecéze od jejího založení v roce 1655 až po rok 1989 a dále podrobně probírá události let

1989–2010 (episkopát Mons. Josefa Koukla po patnáctiletém období sedisvakance v kontextu obnovy diecéze po pádu komunistického režimu, situace diecéze za biskupa Pavla Posáda a následné období administrace diecéze Dominikem Dukou, nástup biskupa Jana Baxanta). V druhé části je zpracována problematika tvorby a aplikace kanonického práva v období 1990–2010. Práce si všímá činnosti diecézních biskupů, generálních a biskupských vikářů, biskupské kurie a popisuje výkon soudní moci v diecézi. V závěru práce autor vyhodnocuje úroveň právního stavu litoměřické diecéze ve sledovaném období.

TEOLOGICKÁ FAKULTA JIHOČESKÉ UNIVERZITY V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Mgr. Kateřina Břichcínová, Th.D.

„Ve své lásce nás předem určil...“ Předurčení. Svatý Pavel, svatý Augustin a Vladimír Boublík

Doktorská disertační práce v oboru systematická teologie, 230 stran

Práce se věnuje výkladu o předurčení v podání svatého Augustina a interpretaci tohoto výkladu v podání Vladimíra Boublíka, jenž oproti Augustinovým tezím překládá odlišné řešení opírající se o novodobou exegezi pavlovských listů. Autorka ukazuje, že Boublíkova teologie není jen akademickým podnikem, ale především bytostným hledáním odpovědi na otázku lidského osudu poznamenaného hříchem, utrpením a smrtí. Celá jeho tvorba prozrazuje záměr oslovit současného člověka a vést ho ke Kristu, který stojí ve středu Boublíkova uvažování. Práce se pokouší na českého exilového teologa navázat a také dále rozvinout některé z jeho nevyjasněných postulatů. Tím například vnáší jiné světlo do dříve nevyjasněného problému Kristova prvenství v předurčení.

Mgr. Martin Gronos, Th.D.

Čím přispěla teologie kardinála Schwarzenberga na vatikánských koncilech?

Doktorská disertační práce v oboru systematická teologie, 381 stran

Práce odpovídá na otázku nastolenou v samotném titulu ve třech okruzích. Prvním okruhem je milieu české soudobé společnosti, která s sebou nese českou otázku, neboť má v sobě atributy idejí Mistra Jana Husa, který měl jeden z požadavků, aby

se Boží slovo mohlo svobodně hlásat. Druhým okruhem je *communio* katolického shromáždění, jež v sobě nese již specifitější charakter víry, která dává poznání o člověku, nikoliv jako individu, ale osoby, neboť věřící žije a pohybuje se ve společenství *communio sanctorum*, které osobně věřícího provází i za hranicemi kostela (církve). Třetím okruhem je důslednost věřícího ve vzdělávání, konkrétně disciplíny, vyučování a kultivování. Všechny tři okruhy mají napomoci porozumět osobní neomylnosti papeže, která není deisticky statická, tedy založená na individu, nýbrž založená na příběhu spirituální tvorby tradice celé církve, v jejímž středu stojí christologická fraternita, do které je vštěpována hierarchie jurisdikce. Tyto skutečnosti podle autora nelze od sebe oddělit, nýbrž je třeba je přijmout jako strukturu integrálního pojetí církve jako katolické. Potvrzením této tendence je soudobé pojetí daného fenoménu po II. vatikánském koncilu.

Mgr. Pavel Sekyrka, Th.D.

František Xaver Paleček. Portrét českého Vianneye

Doktorská disertační práce v oboru systematická teologie, 344 stran

Práce pojednává o životě, pastoračním díle a historickém odkazu P. Františka Xavera Palečka (1859–1926) v rámci české společnosti. Autor pojednává jeho pastorační činnost a rozebírá jeho kazatelské, zpovědní, spolkové, pedagogické a charitativní působení, jež učinily P. Palečka známým. Autor se dále zabývá jeho politickými názory i vzpomínkami na jeho vliv na společensko-duchovní dění v regionu. Práce je zpracována především na základě dosud nepublikovaných archivních pramenů. Dříve publikovaná literatura, samizdaty a vzpomínky pomáhají sekundárně dotvářet rámec práce zvláště tam, kde primární prameny nenabízejí kontinuitu.